

FİKİR PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat

Ey Türk Gençliği,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr-u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

K. Atatürk

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Ali Şahin
Betül Utcu
Ekin Çinici
İsmail İğdeli
Kaya Gençal
Mehmet Ali Keskinlik
Rafiye Öztürk

Sizden gelenler

Rafiye Öztürk
Ali Şahin
Önder Koç

Editörlerimiz

Merve Kakıcı
Özgür Aktaş
Firdevs İzgören

Kapak İllustrasyon

Büşra Karaca

Tasarım

Sıla Ergün
Ekin Çinici

Sesli Dergi

Sılanaz Kalender

İletişim

Büşra Ayrancıoğlu

Dijital Medya

Ekin Çinici
Büşra Ayrancıoğlu

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperver dergi' de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

84.Sayı

Temmuz/2026

fikirperverdergi.com

▶ Fikirperver Dergi

📷 🐦 fikirperverdergi
fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 🐦 @gelecegimizkitapta

EDİTÖR MASASINDAN

Editör Masası'ndan merhaba sevgili okur,

Sence bir insanı çıldırtmanın en kestirme yolu nedir? Ben söyleyeyim: Herkesin çılglık çılgılığa konuştuğu, haklı çıkmak için yırtındığı bir odada, yüzünde tatlı bir gülümsemeyle susmak.

Biz palyaçoyu hep içi kan ağlarken dışarıya gülücükler saçan hüzünlü bir figür olarak kodladık. Ama bu ay biz, madalyonun diğer yüzünü çevirip dünyaya onun gözünden bi bakalım.

Ya o sessizlik bir çaresizlik değil de bilinçli bir protestoysa? Ya palyaço, o abartılı makyajın arkasından bize, bizim o bitmek bilmeyen ciddiyetimize, egolarımıza ve her şeyi kontrol etme arzumuza bakıp bıyık altından gülüyorsa?

Düşünsene; dünya delirmiş gibi dönerken, herkes bir yerlere yetişmeye çalışırken o sahnenin ortasında duruyor, yüzündeki o sabit tebessümle yüzümüze bakıyor. Tek bir kelime bile etmiyor. Çünkü biliyor ki kelimelerin tükendiği yerde sessizlik gürültü koparır. Onun suskunluğu, bu saçma düzene, her şeyi tüketme hızımıza ve sahteliğe çekilmiş şahane bir rest.

Bu sayımızda Editör Masası'ndan bakınca palyaçonun konuşmayan, sadece izleyen ve aslında bizimle dalga geçen gözlerini görüyorum. Rol yapmayı bırakanın biz değil, asıl o olduğunu fark ettim. O maskesini sadece sahnede takıyor; biz ise o maskelerle yaşıyoruz.

Belki de durup izleme sırası bize gelmiştir!

Keyifli okumalar.

Merve.

KAPAĞIN HİKAYESİ

Bazı zamanlar olur bütün roller yer değiştirir.Bildiğimiz kavramların anlamları ters yüz olmuştur.Beyaz artık siyah ,siyah ise artık beyazdır.Ya da bir bakmışız tüm renkler ortadan kaybolmuştur.Durum böyle iken bize toplumun dayattığı ya da bizim kendi isteğimizle üstlendiğimiz roller taşıyamayacağımız yükler haline gelir.İnsanların bizden beklentilerini bir kenara bırakalım artık kendi beklentilerimizi bile karşılayamayacak bir konuma geliriz. Herkes için geçerli olan bu duygu durumu tabi ki bir playaço için de geçerli olabilir.Renkli kıyafetleri,eğlenceli kırmızı burnu, gülünç makyajının olması bu durumu engeller mi sanıyorsunuz bazen renklerin arkasına saklanmış bir renksizlik olabilir.Güldürmek zorunda olmaktan yorulmuştur belki artık kendisi gülmek istiyordur.Elinde ordan oraya yere düşürmeden raks ettirdiği topları yerlere saçılması gibi bir his kaplamıştır içini .O kocaman pabuçları yere sağlam basması için yeterli büyüklüğe sahip değil belli ki .Ben bu sefer bir playaçonun sessizliğini göstermek istedim.Playaço sessizliğe bürünürse ne olur roller değişir ve bu sefer onun güldürdüğü insanlar onu mutlu etmek için çalışır mı? Bu doğru bir karar mıdır? Palyaçonun sessizliğini bozma uğraşındakiler ; playaçoyu mutlu etme çabasında-yken biz de o renksizliğe doğru sürüklenir miyiz korkusuna sahip midirler? Ona renklerini kazandırmak için uğraşırken kendi renklerini kaybettiklerinin farkındalar mıdır?Peki ya sırf o yalnız hissetmesin diye kendi yaşam alanından vazgeçen playaço balıkları ona yardımcı olabilir mi yoksa bu umutsuz görevin içinde hepsi birer kayıp balık Nemoya mı dönüşür? Bu çizimde bir şey anlatmak istemedim sadece merak ettim ve sordum. Biz playaçonun sessizliğini bozmak için uğraşırken o artık mutluluğu onda değil de başka yerlerde bulan insanlara karşı sessizliğini korumak istiyorsa ve bu isteğinde haklıysa?

Büşra Karaca

Sessizlik de bazen en güçlü cevaptır

Bu ay dergimizin konusu "Palyaçonun Sessizliği" olunca, zihnim beni yıllar öncesine götürdü. Birden Charlie Chaplin geldi aklıma. Geçtiğimiz günlerde onun hayatını anlatan "Küçük Serseri" adlı radyo tiyatrosunu dinledim. Çocukluğumdan beri hayranlıkla izlediğim Şarlo karakterini bu kez perde arkasındaki insan olarak tanıma fırsatı buldum. Çocukken sessiz filmlerini büyük bir keyifle izlerdim. O zamanlar sadece gülerdim. Bugün ise aynı filmlerin ardındaki mücadeleyi, umudu ve insan sevgisini görebiliyorum.

Charlie Chaplin, Londra'nın yoksul mahallelerinden birinde dünyaya gelir. Annesi şarkıcı, babası ise oyuncudur. Ancak sanatla iç içe büyümesine rağmen çocukluğu yoksulluk, açlık ve belirsizlik içinde geçer. Henüz küçük yaşlarda annesiyle ve ağabeyi Sydney ile hayata tutunmaya çalışır. Onu etkileyici kılan yalnızca yaşadığı zorluklar değildir. Yoksulluğun ortasında bile iyiliğini kaybetmemesidir. Bir gün annesi ile sokakta yürürken, ceplerinde neredeyse hiç para olmadığı hâlde, annesine dönerek "Bizden daha kötü durumda insanlar var." diyerek annesinin yiyecek parasını bir dilenciye vermesini ister. İşte bu bakış açısı, daha çocuk yaşta nasıl bir karaktere sahip olduğunu gösterir. Hayatı boyunca ağabeyi Sydney onun en büyük destekçisi olur. Charlie'nin eğitim hayatı çok sınırlıdır; okumakta ve yazmakta zorlanır. Tiyatro metinlerini okuyamadığı dönemlerde kardeşi senaryoları ona ezberletir. Çocukluk yıllarında okul şiirlerini bile onun yardımıyla öğrenir. Belki de bu yüzden Charlie Chaplin'in gerçek dili hiçbir zaman kelimeler olmadı. Onun dili mimiklerdi... Bakışlardı... Yürüyüşüydü... Sessizliği idi. Tam da bu nedenle başarılı bir pandomim sanatçısı oldu.

Daha sonra Amerika turnesine çıktığında henüz emekleme dönemindeki sinema sektörü ona kapılarını açar. İlk başta sinemaya sıcak bakmaz. Hatta tiyatronun yerini hiçbir zaman sinemanın alamayacağını düşünür. Kardeşi ise ona çok anlamlı bir cümle söyler: "Güzel olan her şeye insanlar zamanla alışır." Gerçekten de öyle olur. Teknoloji gelişir, sessiz filmler milyonlarca insana ulaşır ve Charlie Chaplin, "Şarlo" karakteriyle dünya sinema tarihinin unutulmaz isimlerinden biri hâline gelir. Beni en çok etkileyen ise onun sessizliğe yüklediği anlam oldu. Chaplin'e göre sessizlik, eksiklik değil; evrensel bir dildir. Onun filmlerini anlayabilmek için bir başka dil bilmeye gerek yoktur. Bir Türk de güler. Bir Alman da... Bir Fransız da... Bir Japon da... Çünkü duyguların dili ortaktır. İnsan bazen tek kelime etmeden de sevgiyi, merhameti, yalnızlığı, umudu ve hüznü

anlatabilir. Belki de bu yüzden sessiz sinema, insanlığın ortak dili olmayı başarmıştır.

Radyo tiyatrosunu dinledikten sonra şu düşünce zihnimde uzun süre kaldı: Sessizlik her zaman kabullenmek değildir. Bazen sessizlik, söylenebilecek en güçlü cevaptır. Bazen en etkili itirazdır. Bazen de en derin saygıdır.

Charlie Chaplin sadece insanları güldüren bir sanatçı değildi. O, güldürürken düşündüren bir vicdandı. Filmlerinde yoksulluğu anlattı. Adaletsizliği anlattı. Savaşın anlamsızlığını anlattı. Sanatını toplumsal farkındalık oluşturmak için kullandı. Yoksul bir aileden çıkıp dünya tarihinin en önemli sanatçılarından biri olması, bana bir kez daha şunu hatırlattı: İnsanı bulunduğu şartlar değil, hayata karşı gösterdiği duruş büyütüyor. Bu nedenle biyografileri çok seviyorum. Charlie Chaplin'i dinlerken de aynı duyguyu yaşadım. Daha önce Adile Naşit'in hayatını anlatan filmi izlediğimde de benzer bir hisse kapılmıştım. Adile Naşit'e yıllarca "Yapamazsın." demişlerdi. Ama o kendine inanmaya devam etmişti. Arkadaşları ümitsizliğe kapıldığında ona şu cümleyi hatırlatıyordu: "Yapamazsın dedikleri her şeyi yaptın." İşte biyografiler bana bunu öğretiyor. İnsan hikâyeleri sadece geçmişi anlatmaz; geleceğe de cesaret verir. Belki de bu yüzden gerçek başarı hikâyeleri bizi derinden etkiliyor. Çünkü her biri, umudun hiçbir zaman kaybolmaması gerektiğini fısıldıyor. Yazının başında söylediğim cümleye yeniden dönmek istiyorum: Sessizlik gerçekten de büyük bir cevaptır. Ama doğru zamanda... Doğru yerde...Doğru anlamla...Ben bugün sizlere sesimle ulaşıyorum. Charlie Chaplin ise yıllar sonra bile sessizliğiyle ulaşmaya devam ediyor. Belki de bazen konuşmadan anlatabilmek, en büyük sanattır. Yine de hayatın içinde sevgimizi, teşekkürümüzü ve güzel sözlerimizi söylemekten vazgeçmeyelim. Çünkü sessizlik güçlü bir dil olsa da, sevgi dile geldiğinde daha da güzelleşir.

Sağlıcakla kalın, hoşça kalın, sevgiyle kalın.

Mehmet Ali Keskinkılıç

Hayırı Duymayı Biliyor Muyuz?

Son yıllarda herkes aynı şeyi söylüyor: “Hayır demeyi öğren.”

Sosyal medyada karşımıza çıkıyor, psikologlar anlatıyor, kişisel gelişim kitapları yazıyor. Kendini koru, sınırlarını çiz, istemediğin şeylere “hayır” de... Gerçekten de bunlar çok önemli. Çünkü uzun yıllar boyunca “iyi insan” olmak, çoğu zaman kendinden vazgeçmekle eş tutuldu. İstemediğimiz şeylere evet dedik, kırılmasınlar diye sustuk, ayıp olmasın diye kabul ettik. Sonra da kendimizi yavaş yavaş tükettiğimizi fark ettik.

Bugün ise bunun tam tersini öğreniyoruz.

Peki ya madalyonun diğer yüzü?

Herkes hayır diyebilmekten bahsediyor ama bana kalırsa asıl konuşmamız gereken şey, bize söylenen “hayır”ı ne kadar anlayabildiğimiz.

Çünkü kabul edelim; “hayır” demek kadar, bir başkasının “hayır”ını duymak da kolay değil. Birisi planımızı reddettiğinde hemen kendimizi sorguluyoruz. Mesajımıza geç cevap verdiğinde kafamızda onlarca senaryo kuruyoruz. Bir ilişki bitince ya da biri bizi istemediğini söylediğinde, o “hayır”ı olduğu gibi kabul etmek yerine nedenini değiştirmeye çalışıyoruz. Belki biraz daha konuşsam... Belki kendimi anlatırsam... Belki fikri değişir...

Çünkü çoğu zaman “hayır”ı bir cevap olarak değil, çözmemiz gereken bir problem olarak görüyoruz.

Oysa her “hayır”ın arkasında büyük bir kavga, büyük bir kırgınlık ya da uzun uzun açıklanması gereken sebepler olmayabilir.

Bazen insan sadece istemiyordur.

Bazen yorgundur.

Bazen hazır değildir.

Bazen öncelikleri değişmiştir.

Bazen de gerçekten sadece “hayır” demek istiyordur.

Ve aslında bunların hepsi tek başına yeterlidir.

Nedense kendi sınırlarımıza çok fazla önem verirken, başkalarının sınırlarına aynı özeni göstermekte zorlanıyoruz. Bize ısrar edilmesini istemiyoruz ama biz kolay kolay vazgeçemiyoruz.

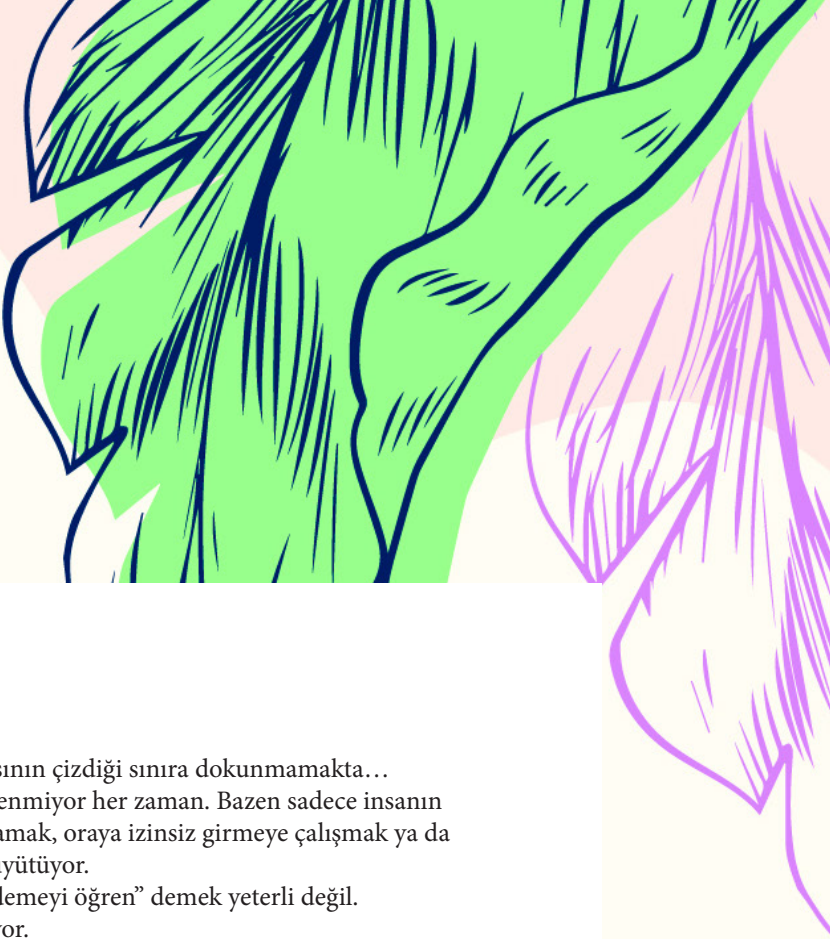
Karşımızdakinin kararını kabul etmek yerine onu ikna etmeye çalışıyoruz. Sanki yeterince uğraşırsak her “hayır” bir gün “evet”e dönüşecekmiş gibi...

Oysa bazı kararlar değişsin diye söylenmez.

Sadece duyulsun diye söylenir.

Belki de en çok burada yanılıyoruz. Çünkü reddedilmeyi değersizlikle karıştırıyoruz. Birinin bizi istememesini, bizi yetersiz bulduğu anlamına getiriyoruz. Halbuki bazen mesele biz değiliz.

Karşımızdaki insanın kendi hayatı, kendi duyguları, kendi sınırları var. Ve bunların hepsine saygı duymak zorundayız.

Bence gerçek saygı tam da burada başlıyor.
Sadece kendi sınırlarını izebilmekte değil, başkasının çizdiği sınıra dokunmamakta...
Çünkü “hayır” kelimesi bir duvar örmek için söylenmiyor her zaman. Bazen sadece insanın kendine açtığı küçük bir alan oluyor. O alanı zorlamak, oraya izinsiz girmeye çalışmak ya da sürekli kapıyı almak, sevgiyi değil; saygısızlığı büyütüyor.
Belki de bu yüzden artık insanlara sadece “hayır demeyi öğren” demek yeterli değil.
Biraz da “hayır duymayı öğren” dememiz gerekiyor.
Çünkü sağlıklı ilişkiler sadece kendimizi ifade edebildiğimiz ilişkiler değildir. Aynı zamanda karşımızdakinin söylediklerini değiştirmeye çalışmadan kabul edebildiğimiz ilişkilerdir.
Hayat bize her zaman istediğimiz cevapları vermeyecek. Her kapı açılmayacak, herkes bizimle aynı yolda yürümek istemeyecek. Bunu değiştiremeyiz. Ama buna nasıl tepki vereğimizi seçebiliriz.
Belki de olgunluk tam olarak budur.
İstediğini elde etmek değil, karşındaki insanın istemeyişine de aynı saygıyla yaklaşabilmek...
Çünkü bazen en büyük sevgi göstergesi, ısrar etmek değil; duyduğun “hayır”ı gerçekten anlayabilmektir.

Ekin inici

Palyaçonun Sessizliği

Palyaço, insanlığın en eski çelişkilerinden birini sahneye taşır. Gülmek ile ağlamak arasındaki ince çizgiyi en iyi şekilde anlatır. Yüzündeki boyalı tebessüm, çoğu zaman kendi içindeki kırıkları örter. Seyirci kahağaya alışmıştır, palyaçonun sessizliğine değil. Çünkü sessizlik, eğlencenin bittiğini, maskenin düştüğünü ve geride çıplak bir hakikatin kaldığını gösterir. Bu nedenle “Palyaçonun Sessizliği” yalnız bir insanın suskunluğu değil, toplumun kendi vicdanıyla karşılaştığı o rahatsız edici andır. Modern toplum, gösteriyi gerçeğin önüne koymayı neredeyse bir başarı ölçütü haline getirmiştir. İnsanlar erdemden çok görünürlüğe, emeğin niteliğinden çok alkışın gürültüsüne değer verir olmuştur. Sosyal ilişkilerde samimiyetin yerini menfaat, adaletin yerini güç, ahlakın yerini ise ‘işini yürütme’ becerisi aldığında toplumsal yozlaşma başlar. Bu yozlaşma bir anda ortaya çıkmaz; küçük suskunlukların, görmezden gelmelerin ve “bana dokunmayan yılan” anlayışının birikmesiyle büyür. Sonunda herkes güler, fakat kimse gerçekten mutlu değildir. Palyaçonun susması da tam bu noktada anlam kazanır. Gülüşlerin ardındaki çürümeyi fark eden kişi artık komik olamaz.

Sokratese atfedilen “Sorgulanmamış hayat yaşanmaya değmez” sözü, bireyin kendi davranışlarını ve yaşadığı düzeni sorgulaması gerektiğini hatırlatır. Ancak yozlaşmış toplumlarda sorgulama rahatsız edici bulunur. Sorular, düzeni bozduğu için sevilmez, suskunluk ise güvenli sanılır. Oysa susmak çoğu zaman yalnızca korkunun daha kibar giyinmiş hâlidir. Palyaço, sahnede konuşmasa bile bakışıyla sorar: Neye gülüyorsunuz? Acıya mı, adaletsizliğe mi, yoksa kendi çaresizliğinize mi?

Toplumsal yozlaşmanın en tehlikeli tarafı, kötülüğü sıradanlaştırmasıdır. Bir haksızlık ilk kez yaşandığında insan şaşırır, ikinci kez öfkelenir, üçüncü kez alışır. Alışmak ise vicdanın paslanmasıdır. Hz. Ali’ye atfedilen “Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır” sözü, bu paslanmaya karşı güçlü bir uyarıdır. Çünkü haksızlığın büyümesi için yalnızca kötülerin cesareti yetmez, iyilerin sessizliği de gerekir. Edmund Burke’e atfedilen “Kötülüğün zaferi için gereken tek şey, iyi insanların hiçbir şey yapmamasıdır” sözü de aynı hakikati başka bir kapıdan gösterir.

Palyaçonun sessizliği, aynı zamanda sahte neşeye karşı bir itirazdır. Bugünün insanı çoğu kez mutlu görünmeye, başarılı görünmeye, güçlü görünmeye mecbur bırakılır. Oysa görünmek ile olmak arasındaki mesafe açıldıkça insan kendi özünden uzaklaşır. Mevlana’nın “Ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol” sözü, bu ikiyüzlülüğe karşı sade fakat derin bir ahlak çağrısıdır. Toplumun maskeleri çoğaldıkça hakikat daha çok yalnız kalır. En çok gülenlerin bazen en çok yaralanmış kişiler ol-

ması boşuna değildir. Dünya, acıyı bile makyajla sahneye sürmeyi başarmıştır. İnsanlık, bu konuda da şaşırtıcı biçimde yaratıcıdır. Yozlaşma yalnızca siyaset, ekonomi veya kurumlar üzerinden okunamaz. Gündelik hayatın küçük davranışlarında da kendini gösterir. Sıraya kaynak yapmak, liyakat yerine tanıdık aramak, emanete ihanet etmek, emeği küçümsemek, zayıfı ezene sessiz kalmak aynı zincirin halkalarıdır. Bu halkalar birleştiğinde toplumun ortak güven duygusu kırılır. Güven kırıldığında insanlar birbirine vatandaş, komşu ya da insan olarak değil risk, rakip veya araç olarak bakmaya başlar. Böyle bir yerde palyaçonun kahkahası bile yankı bulmaz. Çünkü ortak vicdanın salonu çoktan boşalmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir" sözü, yozlaşmaya karşı yalnızca ahlaki değil, akli bir duruş da önerir. Bilginin, adaletin ve liyakatin zayıfladığı yerde hurafe, kayırmacılık ve çıkar düzeni güçlenir. Bu yüzden toplumsal iyileşme yalnızca iyi niyetle değil eğitimle, hukukla, hesap verebilirlikle ve cesur bir vicdanla mümkündür. Palyaçonun sessizliği, bu cesarete yapılan çağrıdır. Çünkü bazen en güçlü söz, söylenmeyen ama herkesin içinde duyduğu sözdür.

Sonuç olarak "Palyaçonun Sessizliği", gülmeyi unutan bir eğlendiricinin hikayesi değildir. Toplumun kendi çelişkilerini fark ettiği aynadır. Eğer insanlar yalnızca eğlenmek için bakarsa palyaçoğu görür, düşünmek için bakarsa kendini görür. Toplumlar, alkışın gürültüsünden çok vicdanın sesini önemsediklerinde iyileşir. Palyaçonun susması, belki de son uyarıdır. Kahkaha hâlâ mümkündür fakat önce insanın yüzündeki boyayı değil kalbindeki kiri temizlemesi gerekir. Aksi halde sahne kalır, ışıklar yanar, kalabalık toplanır. Fakat ortada ne gerçek bir neşe ne de onurlu bir hayat kalır.

Ali Şahin

Londra, 03 Temmuz 2026

ŞARLO SİRKTE

Palyaço genellikle sirklerde ve çocuk eğlencelerinde izleyenleri güldüren komik ve abartılı kıyafetler giyip yüzünü rengarenk boyayan burnuna kırmızı bir top takan bir performans sanatçısıdır. Her ne kadar çocukları güldürmesi amaçlansa da ondan korkanların sayısı da az sayılmaz. Palyaçoların başrolde olduğu- bazıları korku temalı olsa da- birçok film de vardır. Bu filmler arasında unutamadığım ve beni en çok etkileyenlerden biri de Charlie Chaplin'in 1928 yılında hem yönetmenliğini hem de oyunculuğunu yaptığı The Circus (Sirk) adlı filmidir. Film gişede en çok para kazanan sessiz filmler sıralamasında 7. sırada yer alması ve çoğu kişi tarafında en komik Şarlo filmi olması kabulüyle de bilinir. 1929 yılında dünya film endüstrisindeki sanatsal ve teknik başarılarına verilen Akademi -popüler adıyla Oscar- Ödülü de almış olan bu film sessiz sinema tarihinin de en önemli filmlerindendir. Benim yukarıda çizdiğim palyaço tipine tam benzemese de film sahnelelerinde canlandırmış olduğu 'tramp' (serseri) karakterinin döneminin palyaçosu olduğundan kuşku yoktur. Bu Şarlo karakterinin altında ise her zaman aşkı ve macerayı arayan hayal avcısı yalnız bir adam vardır. Hitlervari komik bıyığı, melon şapkası, dar ceket, bol pantolonu, ayağından çıkacak gibi duran büyük ayakkabıları ve sürekli çevirdiği bastonu, paytak yürüyüşü ve türlü sakarluluklarıyla herkesi güldüren ve sonrasında da düşündüren komik bir karakterdir.

"Hayatta pek çok sorunun var, ancak dudaklarım bu sorunlardan habersiz, onlar gülümsemeye devam ediyorlar. Aşağı bakarsanız asla gökkuşağı bulamazsınız," diyerek umutsuzluğa bir anlamda savaş açmış olan Charlie Chaplin'in diğer filmlerinde de usta işi bir eleştiri ve haksızlığa başkaldırı var. Yoksulluğu, yozlaşmayı, ezilenleri anlattığı ve kapitalizmi eleştirdiği filmleri neden sessiz çektiğini soranlara: "Konuşursam beni sadece İngilizce bilenler anlayacak ama sessiz bir filmi herkes anlayabilir; dünya Amerika'dan ibaret değil!" diyen Chaplin sistem tarafından ezilmiş ve hor görülmüşlerin de sessiz sesi olarak bilinir.

Sirk filminde aç perişan bir şekilde aylak aylak dolaşırken bir hırsızın polisten kaçmak için cebine koyduğu çalıntı cüzdan yüzünden Şarlo'nun başı derde girer. Polisten kaçarken yolu bir çadır sirki- ne düşer ve yaptığı sakarlıklar yüzünden bir anda yıldız olur. Sirkte gösteri yaparken kendisine ne yapması gerektiğine dair söylenenleri yapmakta zorlanırken doğal kendi gibi davrandığı zamanlarda seyirciyi gülmekten kırıp geçirdiğinden sirk sahibinin gözdesi olur. Bu nedenle sirk sahibi onu sadece bir sahne dekoru olarak kullanıp gizli bir köşede komik hareketler yapmasını sağlar. Zamanla sirkte çalışan ve üvey babasından şiddet gören güzel akrobat kıza aşık olur. Ancak kalbini kaptırdığı bu ka- dın sirkteki ip cambazına aşıktır. Sevdiği kızın kendinden hoşlanması için ip cambazı olmaya çalışsa da her şeyi eline yüzüne bulaştırır ve komik maceralar yaşar. Filmin sonunda, sirk konvoyu başka bir şehre doğru hareket ederken Şarlo kendi yoluna gitmeyi ve sessizliği seçer. Palyaçonun sessizliği amacına ulaşmada her yolu denedikten sonra başaramayanlara hayata küsmeyi ve küfretmeyi de- ğil sabretmeyi, kabullenmeyi ve yeni bir yol bulmayı salık verir izleyenlere. “Bu dünyada hiçbir şey kalıcı değildir, endişelendiğimiz şeyler bile!” diyen Charlie Chaplin yaşanan trajedilerin bile öğre- tici yanlarının olduğunu imleyen bir sonla bitirir filmini. Geçmişteki üzüntülerini her zaman geride bırakıp, yeni maceralara neşeyle atılması, beklenmedik cesareti ve zorluklar karşısındaki direnci ile örnek olur seyircilerine. Kendi yaşamında da bu tür geri dönüşlere sıkça rastlarız. Yaşadığı olumsuz- luklar yüzünden ABD'den kovulmasından dolayı 20 yıl boyunca Avrupada yaşadıkdan sonra, Bilimler Akademisinin “bu yüzyılın sanat formu olarak sinemaya yaptığı tarifsiz etki” dolayısıyla 1972 yılında verdiği onur ödülünü almak için Amerika'ya geri dönüp sahneye çıktığında, seyircilerin tam 12 daki- ka boyunca kendisini alkışlaması bu geri dönüşlerin en çarpıcı örneklerindendir.

Sirk sahneleriyle izleyicilerini bolca güldüren filmin çekim aşaması ise hiç de eğlenceli olmamıştır. Çekimler boyunca birbirini takip eden sayısız aksaklık yaşanmış; film stüdyosunda yangın çıkmış, filmde dekor olarak kullanılan arabalar çalınmış ve Chaplin bir boşanma davasıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu süreçte filmin çekimlerine ara verilse ve özel hayatında sıkıntılar olsa da izleyicilerinin yüzünü güldürmeyi başarmış; güldürürken de düşündürmüştür.

Filmlerinde işlediği konuların güncelliklerini kaybetmemiş olması ve yoksulluktan gelerek, hayata daima umutla ve gülümseyerek bakmasıyla Şarlo'nun tüm insanlara örnek olduğunu düşünüyorum. Charlie Chaplin klasiklerinden olan bu filmi önce bol bol gülmek sonra da düşünmek için herkesin izlemesini tavsiye ediyorum.

İsmail İGDELİ

PALYAÇO SESSİZLİĞİ

7.sınıfta Stephen King'in o kitabıyla başlayan aynı hudutta buluşmadığım palyaço ve ben. Korku şeklinde tezahür ediyor palyaço.

Farklı bir heyecan fizik kurallarını dinlerken okumak. Bütün duyuları imbikliyor. Bilinç dışı bir itki. Harcanmış bir an gibi.. Sûr nefhaya hazır.

Paradoksal bir ironisi var. Sahip olduğu hayat kapasitesiyle akıl kapasitesini zorlayan tiplerden palyaço. Sessiz ve düzene karşı.

İnkıbaz yoksa da inbisât gelmiyor.

Maske yüz... Ürkütücü ve samimi değil zannımca. Hodbin. Kendi gerçekliğinden uzak. Bulanıklaşan ruha iyi gelmiyor. Realiteyi aktüalitenin içinde kaybediyor. Apokrif bir havası var. Sessizliği doğa kanununu eziyor. Unutulmayacak olanların düzeninde kefarete sahnesi gibi bu sessizliği... Eylemsizlik yasasını enikonu ediniyor. Zihinsel emek istemiyor. Emek kıymet ironisi.

Dışımızdaki tezahürler ve içimizdeki tenakuzlar bizi bize yanlış gösterirken palyaço böyle değil. Ansız ve heybeti takdire şayan. Nihayetinde birçok insan için kıymetli. Değer yargısı göreceli. İtibar denilince akla ilk gelenlerden değil. Masumiyetle bağdaştıramadığım karakter. Akla ziyan.

Benzeyenin eksikliklerinin benzetilene istinadı var. Sanat gibi.

Palyaço ressam Armand Henrion, Belçikalı. Sanat dünyasında belirli bir nişe sahip.

O dönemde palyaçolar, bugün olduğu gibi genellikle korkutucu veya rahatsız edici olarak görülmezmiş. Henrion'un eserlerinin karanlık ve melankolik tonu, onun zamanındaki genel algılarla çelişiyor. Henrion, sanat tarihi tarafından büyük ölçüde göz ardı edilmiş bir sanatçı..

Henrion, eserlerinde sıklıkla tarihsel Pierrot figürünü kullanmış. Pierrot, genellikle üzgün bir palyaço olarak tasvir ediliyor ve aşk için özlem çeken bir karakter. Henrion'un eserleri, aynı zamanda onun kişisel hislerini ve belki de içsel dünyasını yansıtıyor. O sanatında Palyaço figürünü çeşitli duygusal durumla-

rı ifade etmek için bir araç olarak kullanmış. Gizemli sanatçının ifadeleri ve otoportleri izleyicilerini o dönem rahatsız etmiş. Sanat bile itibar kazandırmıyor palyaço'ya. Onca emek ve değerlendirme arasında mutsuz çokça da umutsuz. Kabiliyeti kederlendiriyor. İltifata tabi de değil. Namünalist bir yaşam istemiyor. Tortulaşıp ağırlaşmadan kayda değer kalamıyor. Kefareti ağır.

Velhasıl palyaço olmak zor, yargılayıcı kelimelere maruz kaldıkça fevkalbeşer olmak mühim.

Betül UTCU

AH BİZİM SOYTARI

İçine akıttı gözyaşlarını
Kimse bilmedi
Gönlünden geçenleri

Kaybolup gitti
Acıları ve kaygıları
Diğerlerinin kahkahaları da

Sorulsaydı anlatırdı
Nedenlerini, nasıllarını
Gösterirdi ruhunun kuytularını

O da anladı
Yalan dünyanın kanununu
Güldürürse var olduğunu

Sımsıkı sarıldı
Güldüren yüzüne
Hep güldürdü delicesine

Dışı düğün dernek, çal oyna gül oyna
İçi yaşadığı dünya gibi
Gül ağla, gül ağla...

Kaya GENCAL

ERTELEME

Gitmeyi ertelediğin her yolun sonu vedaya gidiyordu. Bitmeyen dünya telaşlarında, iş bitsin sonra, zaman bulayım sonra, ayarlarız sonra derken, bir telefon ve sevdiklerinden biri bu dünyadaki göç yolculuğunu tamamlanış... Beklenmedik vedalar. İnsan yüzlerindeki şok ve inanamamak. Dillerden düşen aynı kelimeler, “Bize sürpriz yaptı” “Hala inanamıyoruz” “Sanki şimdi çıkıp gelecek gibi” “Yürüyerek hastaneye gittik, cenazesi geldi” “Konduramadık...”

Giden gelmiyordu. Hayat bir masaldı. İster inanın ister inanmayın. Bu dünyadan günü gelen gidiyordu. Geriye sadece çekilmiş fotoğraflar. Akıllarda yaşanan acı tatlı anılar kalıyordu. Ev bir kalabalıklaşıyor, bir boşalıyordu. Zaman geçtikçe yalnızlaşıyordu ev, çalan telefon çalmıyor, kapıyı açmak için beklediğin gelmiyordu. El ayak çekilince elli yıl bir yastığa baş koyduğun yanında yok. Yol arkadaşın dönülmez bir yola gitmiş. Beden gitmiş, nefes gitmiş, ses gitmiş. Artık yastıkta tek başına ağlamaya, yol arkadaşının yastığının boşluğuna alışma, elli yıllık rutinlerinin değişme zamanı, kavuşma günü gelene kadar, dimdik ayakta kalma, yarım kalan hayalleri, kalanlarla tamamlama zamanı, hayatı ertelememe zamanı...

Ömür, sonsuzlukta yol alıp sonu olmadığını düşündüğün bir zamanda...

Ömür siyah beyaz bir film gibi yaşarken renklendiğini sandığın, sona geldikçe film şeridi gibi siyah beyaz olduğunu anladığın... Olacakla, öleceğe yoktu çare, koşulsuz kabul ve teslimiyetle geçen zaman da gitgide sadeleşiyor sessizleşiyordu insan. Yaş kemale erdikçe ne kırgınlık kalıyordu ne de üzüntü, boş veriyorsun bir zaman sonra, zamana bırakıyorsun, olursa olur, olmazsa olmaz. Nereye gidersen git, nereyi gezersen gez, eninde sonunda kendine, kendi keşfinde huzur buluyor insan. Karanlıktan, aydınlığa çıktıkça, zaman geçmiş, ömür bitmiş oluyor. Selam ve sevgiyle...

Rafiye ÖZTÜRK

SIRBİSTAN ULUSAL MÜZESİ Belgrad / SIRBİSTAN

Sırbistan'ın başkenti Belgrad'daki Cumhuriyet Meydanı'nda (Trg republike) yer alan tarihi Sırbistan Ulusal Müzesi binasını göstermektedir .Müzenin önünde, 1882 yılında dikilen ve Sırp Prensi Mihailo Obrenović'i at üzerinde tasvir eden meşhur Prens Mihailo Anıtı bulunmaktadır. Sırbistan'ın en eski ve en büyük müzesi olan bu kurum, 1844 yılında kurulmuştur ve 400.000'den fazla arkeolojik ve sanatsal esere ev sahipliği yapmaktadır.

Önder KOÇ

Gürcistan, İmereti'deki Katskhi sütununun tepesindeki Aziz Maximus the Confessor kilisesi

Konum: Gürcistan'ın İmereti bölgesinde yer alan, yaklaşık 40 metre yüksekliğindeki doğal bir kireçtaşı monolitidir.

Kilise: Tepesinde, 7. veya 8. yüzyıldan kalma temeller üzerine inşa edilmiş ve Aziz Maximus the Confessor'a adanmış küçük bir kilise bulunur.

Erişim: Tepedeki yapı kompleksine sadece tepeye çıkan metal bir merdiven kullanılarak erişilebilir ve buraya genellikle sadece keşişlerin çıkmasına izin verilir.

Rafiye ÖZTÜRK

Ayı iz bırakır, kurt iz bırakır, kuş iz bırakır...

Peki insan ne bırakır?

Doğanın gerçek sahipleri toprağa yalnızca izini bırakır. Ne poşet bırakır ne plastik şişe ne de arkasından temizlenmesi gereken bir utanç. Ama insan, ne yazık ki bazen aklını da vicdanını da evde unutup doğaya sadece çöpünü bırakıyor. Medeniyet dediğimiz şey bu olmamalı, değil mi? Gerçi insanlık bazen bunu anlamak için tabelaya, cezaya ve kamu spotuna ihtiyaç duyuyor, trajikomik bir başarı.

Doğa bize ait değil, biz doğanın misafiriyiz.

Misafir gittiği yeri kirletmez, kirletiyorsa zaten mesele çevre değil, karakter meselesidir.

İzini doğru bırak.

Çöpünü değil, vicdanını yanında taşı.

Doğayı kirletme, geleceği kirletme.

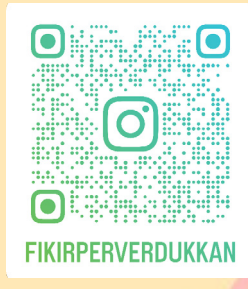
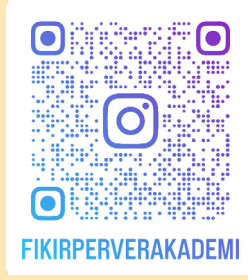
Çünkü bugün bıraktığımız her çöp, yarın çocuklarımızın karşısına utanç olarak çıkacak.

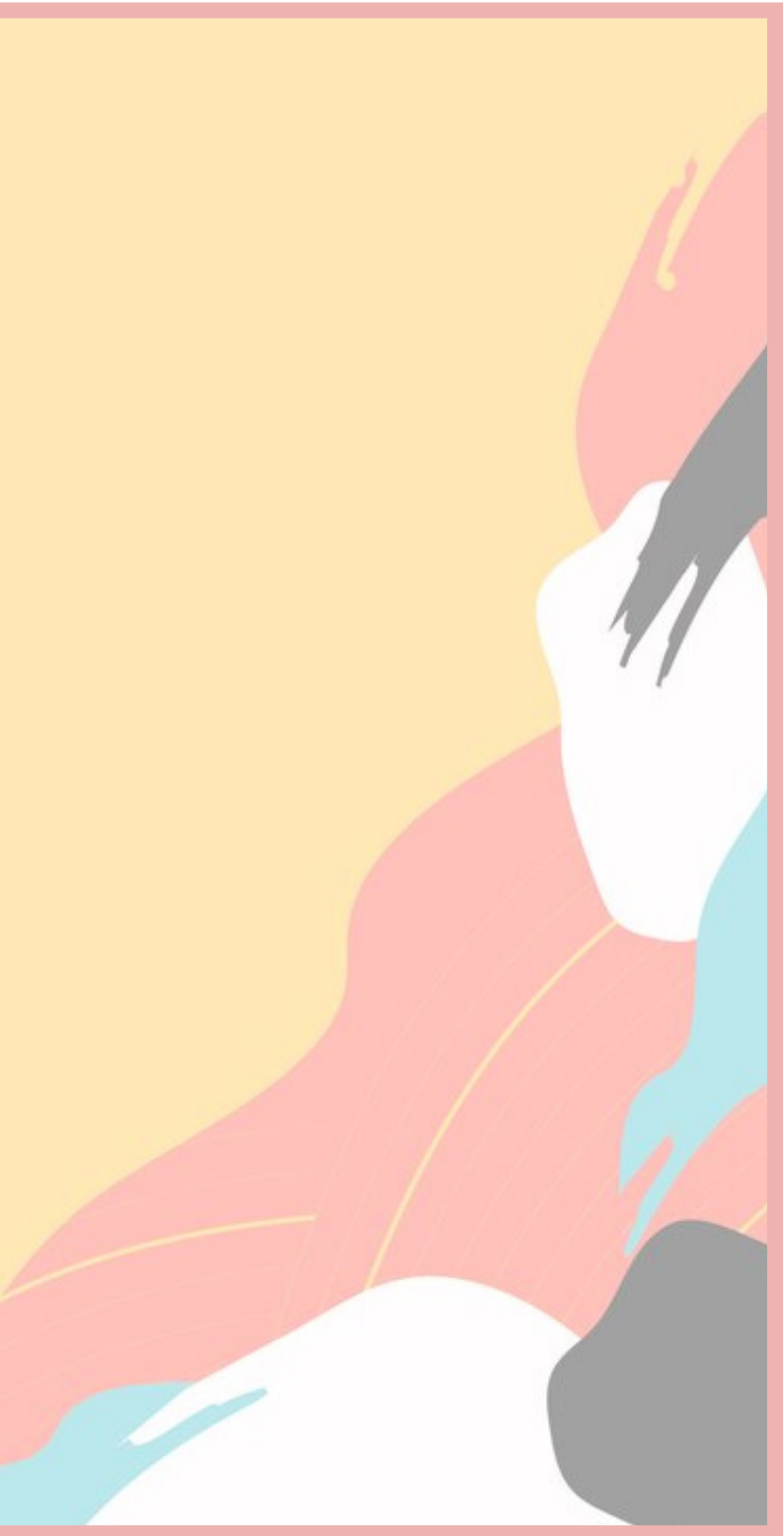
Ali Şahin

Londra, 03 Temmuz 2026

Bizi sosyal medya hesaplarımızdan takip etmeyi unutmayın !

Sanat, dünyayı yansıtan bir ayna değil dünyanın
onunla şekillendirildiği bir şekiçtir.

Bertolt Brecht

Yaşam, sadece birkaç uygulamaya geçirilebilir girişi bulunan bir
tiyatro salonudur.

Victor Hugo

Tiyatro tutkusu giderek hayata daha bir demokrat, daha bir özgür-
lükçü, daha bir barışçıl bakmamı sağladı.

Rutkay Aziz

Tiyatro, uygarlığı, bütün yurt sathına ulaştıran çok etkin
bir sanat dalı.

Haldun Taner

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle **28 okula ulaşmıştır**. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

Geleceğimiz Kitapta

@geleceğimizkitapta